L'arquitectura viscuda

Els espais domèstics

Les activitats que calia acollir, la posició econòmica de la família i les idees sobre la vida domèstica de cada moment històric han condicionat la distribució i els usos de l'interior de les cases. Mentre que uns pocs espais s'especialitzaven en una única funció, la gran majoria eren polivalents. L'ús d'un mateix espai no era, però, homogeni i reflectia les diferències entre els membres de la família, segons l'edat, el gènere i la posició d'autoritat.

Una distribució comuna en el cas de moltes cases era destinar cadascuna de les plantes de l'edifici a un ús diferent. Així, a la planta baixa hi havia els espais agrícoles i ramaders, l'entrada i la cuina. Al primer pis, els dormitoris estaven situats al voltant d'una sala distribuïdor que també es feia servir com a menjador per a ocasions especials. El darrer pis l'ocupaven les golfes, mentre que el graner servia per als mals endreços i per emmagatzemar-hi els productes agrícoles.

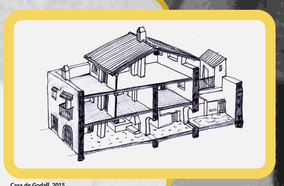

Casa de Godall, 2015.
Dibuix: Jordi Gomà.

L'interior de les cases de les famílies més humils estava poc especialitzat. Una única sala comuna servia alhora per cuinar, menjar, dormir i, fins i tot, feia les funcions de rebost.

Plànol de barraca, Barcelona, 1942.
Fons: Museu Marítim de Barcelona.

Bordes a la Vall d'Aran, 1907.
Foto: Juli Soler. © Arxiu Fotogràfic Centre Excursionista de Catalunya.

La separació entre l'interior i l'exterior, entre l'espai de treball i d'habitatge, era sovint difusa. L'entrada, a més de ser un espai d'accés a la casa i d'acollida, també servia per guardar-hi les eines de treball.

Interior de casa de pescador, Cadaqués, 1942.
Fons: Museu Marítim de Barcelona.

Triant mongetes davant d'una masia, Sant Esteve de Palautordera (Vallès Oriental), ca. 1920-1940.
Foto: Almato. Fons: © Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic, Arxiu Mas.

Grup de dones armant tresmalls davant de casa seva, Palamós, ca. 1960.
Fons: Museu de la Pesca.

Les cases benestants gaudien d'una especialització major, amb espais separats per a la vida familiar i per al treball. Les cambres s'ocupaven només durant la nit i representaven l'àmbit més íntim de l'habitatge.

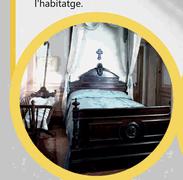

Interior de Casa Duran, Cervera, 2014.
Foto: Jordi Balcells. Fons: Museu Comarcal de Cervera.

Proporció de l'habitatge "a Cal Montellà", Santa Llocaia (Alta Cerdanya), 2008.
Dibuix: Biel Noguera.

La funció i el significat de la cuina variava segons l'hora del dia i el moment de l'any. Era l'espai on es cuinava i es menjava, on es reunia la família i es rebien les visites, on es treballava i es resava, on es tenia cura dels infants i, de vegades, fins i tot s'hi dormia.

Cuina d'una masia, entre Santa Fe de Montseny i Gualba, 1925.
Foto: Mas. Fons: © Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic, Arxiu Mas.

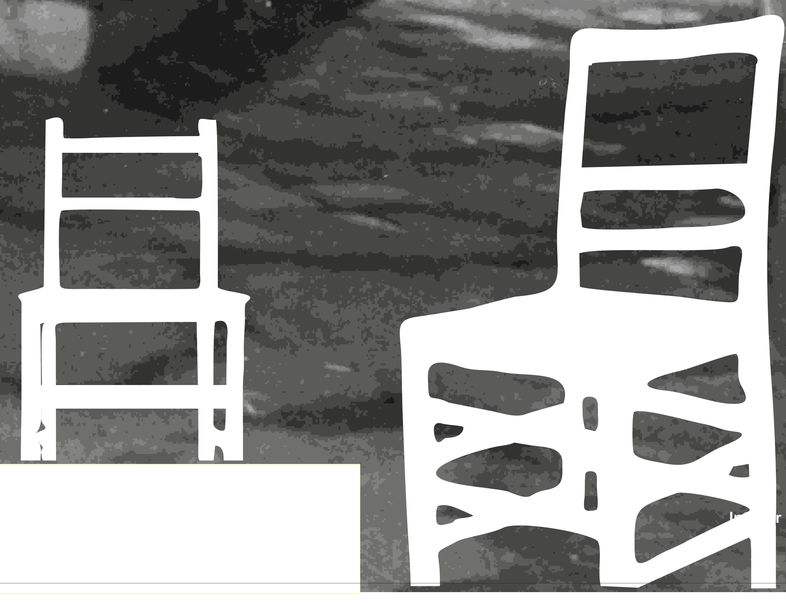

Interior de casa de pescador, Caldetes, 1942.
Fons: Museu Marítim de Barcelona.